

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci proti odsúdenému **E. A. pre pokus trestného činu vraždy spolupáchatel'stvom** podľa § 9 ods. 2, § 8 ods. 1 k § 219 ods.1, ods. 2 písm. h/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 na neverejnom zasadnutí dňa 23. apríla 2009 v Bratislave o námietke zaujatosti vznesenej sudcom Krajského súdu v Prešove JUDr. Emilom Dubňanským podľa § 31 ods. 1 Tr. por. rozhodol

t a k t o :

Podľa § 32 ods. 1 Tr. por. sudca Krajského súdu v Prešove JUDr. Emil Dubňanský **nie je vylúčený** z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci proti odsúdenému E. A. vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 3 Ntok 1/2007.

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo 17. decembra 2003, sp. zn. 1T 14/00, bol v tom čase obžalovaný E. A. uznaný za vinného z pokusu trestného činu vraždy spolupáchatel'stvom podľa § 9 ods. 2, § 8 ods. 1 k § 219 ods.1, ods. 2 písm. h/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006. Za to mu bol uložený podľa § 219 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov, na výkon ktorého bol podľa § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. zaradený do III. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 23. júna 2004, sp. zn. 5 To 13/04, podľa § 256 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, odvolanie v tom čase obžalovaného E. A. proti vyššie uvedenému rozsudku ako nedôvodné zamietol.

Odsúdený E. A. podal návrh na povolenie obnovy konania vo vyššie uvedenej trestnej veci, ktorý bol Krajskému súde v Prešove doručený 30. októbra 2006.

Sudca Krajského súdu v Prešove JUDr. Emil Dubňanský písomným podaním zo 7. apríla 2009 v trestnej veci návrhu na povolenie obnovy konania podaného odsúdeným E. A. podľa § 32 ods. 1 Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 31 ods. 1 Tr. por. oznámil svoju zaujatosť, ktorú vidí v tom, že s odsúdeným E. A. spoločne študovali na Právnickej fakulte UPJŠ v Košiciach v období rokov 1994 – 1997, pričom spoločne bývali na tom istom internáte a spoločne sa zúčastňovali rôznych spoločenských a kultúrnych akcií.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosti o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 32 ods. 1 prvá veta Tr. por. ak z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por. oznámi svoju zaujatosť sudca alebo prísediaci sudca, o vylúčení rozhodne nadriadený súd v senáte.

Nestrannosť je neodmysliteľným atribútom pojmu súd. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). Možno rozlišovať subjektívny prístup, ktorý sa pokúša zistiť, čo si sudca myslel **pro foro interno**, a objektívny prístup, pri ktorom sa skúma, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby sa vylúčili akékoľvek pochybnosti v tomto smere. Aplikujúc tento prístup potom rozlišujeme nestrannosť **subjektívnu** (konkrétne) a nestrannosť **objektívnu alebo štrukturálnu** (abstraktnú).

Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je preukázaný opak, pričom spravidla sa posudzuje podľa správania sa sudcu.

Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával.

Práve tu sa uplatňuje teória zdania, podľa ktorej **nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán, a predovšetkým obvineného.**

V posudzovanej veci sudca JUDr. Emil Dubňanský vidí svoju zaujatosť v tom, že v minulosti bol počas štúdia na vysokej škole v kontakte s odsúdeným E. A..

V tomto smere však Najvyšší súd Slovenskej republiky u sudcu JUDr. Emila Dubňanského nezistil okolnosti svedčiace o užšom priateľstve, o inej kvalite než je bežný úradný, popr. študijný alebo pracovný vzťah, ktorý by odôvodňoval jeho vylúčenie z vykonávania úkonov trestného konania, ktoré sa týka odsúdeného E. A..

Pokiaľ nie sú zistené konkrétne okolnosti svedčiace o užšom priateľstve, o inej kvalite než je bežný úradný, popr. študijný alebo pracovný vzťah, nemôže byť dôvodom na vylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania len samotná skutočnosť, že v minulosti študijne alebo pracovne prichádzal do styku s procesnou stranou, resp. s príbuznými niektorej z procesných strán.

Je pravdou, že odsúdený E. A. v tomto období absolvoval štyri semestre Právnickej fakulty ÚJPS v Košiciach, pričom podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedená okolnosť ešte nemôže sama o sebe svedčiť pre záver o priateľskom vzťahu medzi touto osobou a sudcom JUDr. Emilom Dubňanským, o čom napokon svedčí aj jeho vyjadrenie, že odvtedy žiadne kontakty vôbec neudržiavajú. V opačnom prípade by v dôsledku takéhoto zistenia vzhľadom na kriminálnu povesť a minulosť odsúdeného E. A. prichádzalo do úvahy zvážiť možnosť, či takýto sudca je vôbec spôsobilý vykonávať funkciu sudcu, a nie či nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v tejto trestnej veci.

I keď zákon v § 31 ods. 1 Tr. por. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [vid' tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("justice must not only be done, it must also be seen to be done"), nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 31 ods. 1 Tr. por.

predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky)].

Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania vecí môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať .

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti poukazuje na tú skutočnosť, že sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia v zmysle § 2 ods. 2 zák. č. 385/2000 Z. z. v znení zmien a doplnkov a je povinný prejsť a rozhodnúť všetky veci, ktoré mu boli pridelené v súlade s platným rozvrhom práce súdu.

Obsah tohto práva a povinnosti je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia zákonných predpokladov, ktoré však neboli v prejednávanom prípade splnené.

Keďže senát najvyššieho súdu rozhodujúci o námietke zaujatosti nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by zakladali zaujatosť menovaného sudcu krajského súdu, rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 23. apríla 2009

JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová

